

Toet **sz** e Thuis

Foto: Rotterdam Image Bank

Docenten handleiding

Inhoud

Inleiding	3
Aanleiding	3
Doel en werkwijze	3
Bruikbaarheid	4
Materialen	4
Les 1	5
A Introductie	5
B Vorbereiding	5
C Foto's verzamelen	6
D PPT afmaken	6
E Moment plannen	6
F Huiswerkopdracht	7
Les 2	8
A Huiswerk-check	8
B Nabespreken	8
C Individuele reflectie	8
Mogelijke aanpassingen	9
Meer uitdaging	9
Eenvoudiger	9
Vragen Overzicht	10
Mijn opleiding	10
Mijn stage	11
Mijn dag	11
Mijn karakter & vaardigheden	12
Colofon	13

Inleiding

Aanleiding

Uit onderzoek blijkt dat ouderbetrokkenheid een belangrijke bijdrage levert aan schoolsucces: ouders die betrokken zijn bij de schoolloopbaan van hun kinderen, dragen bij aan hun intrinsieke motivatie en zelfvertrouwen. Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs houdt in dat zij hun kind steunen, sturen en stimuleren op het gebied van hun opleiding en loopbaan. Ouderbetrokkenheid is echter niet vanzelfsprekend op het mbo. Veel mbo-studenten zijn (bijna) volwassenen, of worden door zichzelf of hun omgeving zo beschouwd. Zowel ouders, studenten als docenten worstelen met de vraag of ouderbetrokkenheid voor deze volwassen studenten nog nodig en gewenst is en zo ja, in welke vorm dan. Nu worden ouders meestal pas betrokken als er problemen zijn: op negatieve momenten. Om die reden ervaren studenten ouderbetrokkenheid meer als een straf dan als een steun, en zullen ze de bemoeienis van hun ouders eerder ontmoedigen dan aanmoedigen. Terwijl ook uit onderzoek blijkt dat studenten graag willen dat hun ouders trots op hen zijn, meedenken over oplossingen als er problemen zijn of als ze belangrijke keuzes moeten maken, en zelfs dat ze hen soms even 'achter de vodden' zitten als dat nodig is.

Dit lespakket is bedoeld om studenten en ouders te laten ervaren hoe ouderbetrokkenheid op een positieve manier kan worden ingevuld: in de vorm van belangstelling, aanmoediging en complimenten. Studenten krijgen een opdracht om thuis een 'gesprek aan de keukentafel' te voeren met hun ouder(s). Ze hebben zelf de regie over de vragen die ze stellen.

Doel en werkwijze

Het doel van dit programma is het versterken van de ouderbetrokkenheid bij de schoolloopbaan van mbo-studenten, door het faciliteren van een 'keukentafelgesprek' tussen ouder en student.

ToetsZeThuis is een programma dat ouders en studenten ondersteunt om met elkaar in gesprek te gaan: Het uitgangspunt van dit programma is dat studenten vragen aan hun ouders stellen, in plaats van andersom. De ouder wordt in feite overhoord door de student. Het programma heeft twee onderdelen: een lesmodule met twee lessen, en een 'toets voor de ouder' die de student thuis afneemt. In de eerste les wordt dit gesprek voorbereid. Daarna gaan student en ouder aan de slag met de toets. Als laatste onderdeel van de toets voor ouders vragen studenten om een compliment. De foto van dit compliment dient als bewijs dat ze de opdracht hebben uitgevoerd. In de tweede les gaan de studenten aan de slag met de uitkomsten van het gesprek.

De twee lessen kosten ieder ongeveer 60 minuten. Les 1 kan eventueel uitgebreid worden, naar twee lessen zodat de studenten voldoende tijd hebben om de toets voor hun ouders voor te bereiden. De voorbereidingen bestaan uit foto's maken en verzamelen in de Powerpoint-presentatie die de toets voor de ouders vormt. Deze voorbereidingen kunnen eventueel ook als huiswerk opgegeven worden.

Bruikbaarheid

Het ligt het meest voor de hand om dit lespakket te gebruiken in klassen waarin het grootste deel van de studenten nog minderjarig is en thuis woont. Om ouderbetrokkenheid vanaf het begin van de opleiding te stimuleren, raden wij dan ook aan dit lespakket te gebruiken in de eerste klassen. Maar het is ook erg geschikt voor hogere klassen van het mbo. Ook voor volwassen jongeren en jongeren die al op kamers wonen, kan het heel zinvol zijn om met hulp van deze opdracht het gesprek met hun ouders over hun opleiding en toekomstig beroep aan te gaan.

Het is van belang dat de docent van te voren voldoende op de hoogte is van de thuissituatie van de studenten. Hoewel het lespakket bedoeld is om het gesprek thuis op gang te brengen, ook in gezinnen waar dit gesprek normaal gesproken niet of nauwelijks plaatsvindt, zijn er studenten die geen steunende thuissituatie hebben voor wie de opdracht pijnlijk kan zijn. Voor deze studenten raden wij aan om op zoek te gaan naar iemand in hun persoonlijke netwerk die de ondersteunende en bemoedigende rol kan vervullen (bijvoorbeeld een tante of oom, oudere zus of broer of buurman of -vrouw) en bij wie hij/zij de toets kan afnemen.

De docent kan van te voren bekijken hoe ToetsZeThuis in te zetten:

- > Gebruik de basisset vragen in ToetsZeThuis basisset.ppt
- > Maak een selectie uit de complete set vragen in ToetsZeThuis compleet.ppt
- > Pas daarnaast eventueel vragen aan en/of voeg nieuwe vragen toe die bij de behoeften van de klas aansluiten.

Kijk voor tips om het programma uitdagender of eenvoudiger te maken bij 'Mogelijke aanpassingen' op pagina 9.

Materialen

- > [Deze docentenhandleiding](#)
- > [ToetsZeThuis basisset.ppt](#)
Deze presentatie bevat een selectie van in totaal 10 vragen.
- > [ToetsZeThuis compleet.ppt](#)
Deze presentatie bevat in totaal 30 vragen waaruit de docent en/of de studenten zelf een selectie kunnen maken.
- > [Werkblad](#)
Dit werkblad wordt gebruikt voor de nabespreking.

Duur > een blokkur OF 1 les + 1/2 les

Doelen

- > studenten krijgen uitleg over het belang van ouderbetrokkenheid
- > studenten krijgen uitleg over doel en werkwijze
- > studenten maken een plan voor het maken van foto's
- > studenten maken de foto's [eventueel als huiswerk of extra les]
- > studenten verzamelen de foto's [eventueel als huiswerk of extra les]
- > studenten plannen een goed moment om de toets thuis af te nemen

Les 1

A | Introductie

De docent geeft een toelichting over het belang van ouderbetrokkenheid en uitleg over het doel en de werkwijze:

Doel van de opdracht

“Normaal gesproken krijgen jullie huiswerk en toetsen. Vandaag worden de rollen omgedraaid: jullie ouder(s) krijgen een toets. Wij willen jouw ouders laten nadenken over wat zij al weten over jouw opleiding, jouw schooldag en jouw goede eigenschappen.”

Waarom

“Uit gesprekken met ouders blijkt dat zij graag willen weten hoe het met hun kind gaat op school. Zij willen niet alleen maar weten wat voor cijfers jullie halen, maar ook of je een leuke dag hebt gehad, wie je vrienden en docenten zijn en welke vakken je zoal volgt. Veel ouders vinden het namelijk moeilijk om te weten en te begrijpen wat je leert op school en hoe een schooldag eruit ziet. ToetsZeThuis gaat je helpen om aan je ouders te vertellen over jouw opleiding.”

Werkwijze

“ToetsZeThuis bestaat uit 10 vragen voor (één van de) ouders. Je mag zelf kiezen wie dit gaat invullen. Als het niet mogelijk is om de toets bij één van je ouders af te nemen, kom dan naar mij (de docent) toe. Dan bekijken we samen met wie je de opdracht wel kunt doen.

Het duurt minder dan 15 minuten. Het is een soort quiz in PowerPoint. Het fijne van dit huiswerk is dat het niet hoeft te gaan over cijfers of huiswerk. Jullie passen de quiz aan aan je eigen situatie en opleiding aan, waarna je hem gaat afnemen bij

(één van) je ouders. De vragen staan er al in, maar jullie gaan deze personaliseren met foto's, die je met de klas gaat maken of downloaden van het internet. De foto's zijn namelijk de antwoorden op de vragen.”

B | Voorbereiding

Het huiswerk bestaat uit tien vragen. Deze vragen staan aan het eind van dit document en in de presentatie. Bij de vragen staan aanwijzingen voor de foto's/afbeeldingen die studenten moeten toevoegen. De vragen gaan over de volgende onderwerpen: opleiding, school, stage, en de student zelf.

De vragen

Start de PowerPoint en bespreek de vragen kort. Ga na of de studenten de vragen begrijpen.

Mogelijke foto's

Bespreek de (mogelijke) antwoorden met de klas voor vraag 1 t/m 8. Wat voor foto's of afbeeldingen zouden hier passen?

Taakverdeling en werkwijze

Overleg met de studenten wie wat gaat doen. Handig is om groepjes te maken. Een aantal groepjes maakt/zoekt foto's en één groepje verzamelt alle foto's en plaatst deze in de PowerPoint presentatie van ToetsZeThuis. Verdeel welk groepje welke foto's gaat maken.

Fotogroepjes

Per fotogroepje is nodig:

> Een Smartphone waarmee foto's kunnen worden gemaakt én tijdens de les gemaild naar het PowerPoint-groepje.

PowerPoint-groepje (2 tot 3 studenten)

Nodig in het PowerPoint-groepje:

- > Een computer met PowerPoint
- > Het e-mail adres van een van de groepsleden waar de fotogroepjes de foto's naartoe kunnen sturen.
- > Iemand die handig is met PowerPoint en de foto's in de PowerPoint presentatie plaatst.

Afspraken en planning

- > Laat de studenten beschrijven hoe/ waar ze de foto gaan maken.
- > Laat ze ook afspraken maken wanneer/ hoe laat de foto's zijn gemaakt en het PowerPoint-groepje de foto's uiterlijk toegestuurd krijgt.
- > Laat ze afspreken wanneer het PowerPoint-groepje de foto's in de presentatie heeft geplaatst.

C | Foto's verzamelen

(in de les of als huiswerk)

Studenten gaan op pad of achter de computer zitten om de foto's te verzamelen en in de presentatie te plaatsen.

D | PPT afmaken

(in de les of als huiswerk)

Aan het einde van de les, als huiswerk of tijdens de volgende les kunnen de foto's samen worden gevoegd in de ToetsZeThuis PowerPoint-presentatie en kan de presentatie naar iedereen worden gemaild.

E | Moment plannen

- > Bespreek wanneer de studenten de toets bij hun ouders gaan afnemen.
- > Bespreek hoe ze de toets gaan afnemen: Kan iedereen het thuis digitaal gebruiken? De studenten kunnen ToetsZeThuis ook uitprinten.
- > Bespreek wat een goed moment zou zijn om ToetsZeThuis te doen:

Hoewel dit een relatief korte opdracht is voor de ouder (maximaal 15 minuten), is het belangrijk dat deze op een goed moment uitgevoerd wordt en met de ouder naar keus. Een goed moment is een moment waarop zowel de student als de ouder voldoende tijd hebben, en niet gestoord worden. Het gesprek moet ook geen verrassing zijn.

Het is daarom belangrijk om dit moment goed te plannen. Gebruik de vragen hieronder om de studenten even kritisch na te laten denken over een goed moment (en eventueel de juiste ouder of ander persoon) te kiezen. Als zij een moment gekozen hebben, vragen ze de ouder (van te voren!) om dan tijd te maken.

Vragen voor de studenten

- > Wil je het huiswerk met je vader of met je moeder maken? Of met allebei?
- > Wanneer heb jij tijd en energie om met (een van) je ouder(s) te praten?
- > Wanneer heeft/hebben je ouder(s) tijd en energie om met je te praten?
- > Hoe ga je dit vragen aan je ouder(s)?

F | Huiswerkopdracht

Spreek af wanneer de studenten ToetsZeThuis gedaan moeten hebben en wat zij mee moeten nemen:

- 1 | Foto (of print) van de aangekruiste goede eigenschappen
- 2 | Foto (of print) van de aangekruiste verbeterpunten
- 3 | **Foto van de ouder met complimentje**
- 4 | Foto (of print) van de sterren score

Duur > een 1/2 - 1 les

Doelen

- > studenten kunnen beschrijven hoe het gesprek verlopen is
- > studenten benoemen positieve punten van het gesprek
- > studenten beschrijven hoe zij de informatie uit het gesprek kunnen gebruiken voor hun opleiding, stage en toekomstige baan.

Les 2

A | Huiswerk-check

Studenten laten individueel de foto van (één van) hun ouders met het complimentje zien ('bewijs' dat huiswerk gemaakt is).

B | Nabespreken

Bespreek kort hoe de opdracht gegaan is:

- > Wie heeft het gesprek gevoerd? Ja/nee?
- > Wat was de leukste vraag? Waarom?
- > Wat was de moeilijkste vraag? Waarom?
- > Gaven je ouders meestal het goede antwoord? Hoeveel sterren heb je gegeven?
- > Wat vond je van hun antwoorden?
- > Wat vond je leuk om te horen?
- > Welke goede eigenschappen kun je gebruiken tijdens je studie, stage of werk?

Desgewenst kunnen studenten met de klas plannen maken om hun ouders beter op de hoogte te houden over de opleiding en stage. Ouders kunnen bijvoorbeeld uitgenodigd worden om presentaties bij te wonen. Of studenten kunnen een bijeenkomst/workshop voor hun ouders organiseren.

C | Individuele reflectie

Studenten vullen het werkblad voor zichzelf in over de inhoud en verloop van het gesprek.

Mogelijke aanpassingen

Om ToetsZeThuis aan te passen aan de behoeften van de klas, kan de docent het programma uitdagender of eenvoudiger maken. Deze aanpassingen zitten in de voorbereiding van de docent en/of in de voorbereiding in les 1 (stap B). Pas eventueel het werkblad 'Nabespreking' aan als de vragen wijzigen.

Meer uitdaging

1 | De docent kiest 10 andere vragen uit onderstaande lijst met vragen, bijvoorbeeld vragen met moeilijkheidsgraad ●●○ of ●●●. Probeer uit ieder cluster 1 vraag te kiezen.

2 | De docent bedenkt zelf enkele vragen en voegt deze toe aan de PowerPoint presentatie.

3 | De klas kiest zelf (als geheel) 10 vragen uit de lijst. Probeer uit ieder cluster minimaal 1 vraag te kiezen.

4 | Studenten kiezen individueel of in kleine groepjes 10 vragen uit de lijst. Probeer uit ieder cluster minimaal 1 vraag te kiezen.

5 | De docent verwijdert de tips uit de presentatie; de klas moet meer zelf bedenken.

6 | Bij de vragen over goede eigenschappen en vaardigheden past de docent deze met de studenten aan tot een lijst die bij de opleiding past. Welke eigenschappen of vaardigheden horen bij deze opleiding?

Eenvoudiger

1 | De docent maakt de tips bij de foto's specifieker. Deze tips staan in de docentenhandleiding, en als notities per slide in de PowerPoint presentatie van ToetsZeThuis.

2 | De docent kiest de meest eenvoudige vragen (vragen met moeilijkheidsgraad ●○○), bij voorkeur uit ieder cluster.

3 | De docent bedenkt zelf enkele nieuwe vragen die eenvoudiger zijn.

Pas eventueel het werkblad 'Nabespreking' aan als de vragen wijzigen.

Vragen Overzicht

De vragen in ToetsZeThuis zijn onderverdeeld in 4 onderwerpen en 9 clusters. De docent kan ervoor kiezen om de ToetsZeThuis basisset.ppt te gebruiken of zelf (of met de studenten) een selectie te maken uit de ToetsZeThuis compleet.ppt. Zorg er hierbij voor dat ieder onderwerp en ieder cluster aan bod komt in ToetsZeThuis. Bij iedere vraag staat de toelichting (en de tips voor foto's) die er voor de studenten in de PowerPoint presentatie in de notities ook bij staat.

Moeilijkheidsgraad van de vragen

- Eenvoudig voor te bereiden en te beantwoorden
- Voorbereiding kost iets meer denkwerk & tijd
- Uitdagende vraag om te beantwoorden
- * Staat de in basispresentatie

Mijn opleiding

Cluster 1

1a | * Wie is mijn SLB'er/mentor?

●○○

Voeg twee foto's toe: 1 van jullie SLB'er, 1 of 2 van (een) andere docent(en).

1b | Welke vakken geven deze docenten?

●●○

Voeg foto's in van minstens 3 docenten en eventueel een hint van iets wat met hun vakken te maken heeft (bijv. met spiegels/computers/vakspecifieke delen van lokaal).

Cluster 2

2a | * Wat is mijn lievelingsvak?

●○○

Ga na wat de lievelingsvakken zijn van iedereen in de klas. Maak foto's van boeken, een praktijklokaal of iets anders dat iets van die vakken laat zien. Als een foto niet lukt, kunnen jullie vakken ook in tekst op de slide zetten.

2b | Wat zijn mijn examenvakken?

●●○

Voeg een lijst toe met juiste én onjuiste vakken. Voeg eventueel foto's toe van boeken of lokalen (die iets zeggen over inhoud) om een hint te geven.

Cluster 3

3a | * Waarom heb ik deze opleiding gekozen?

●●●

Bespreek dit in de les en beschrijf verschillende opties op de slide, of hou de vraag open. (opleiding leek me leuk, werk leek me leuk, verdient goed, m'n vrienden gingen dat ook doen, is in de buurt/goed bereikbaar, heb goede verhalen gehoord van anderen, ik kreeg dit als advies van iemand anders.)

3b | Wat is het belangrijkste wat ik (tot nu toe) heb geleerd in mijn opleiding?

●●●

Bespreek dit in de les en beschrijf verschillende opties op de slide, of hou de vraag open. (vakken, stage, vaardigheden, kennis. Bijvoorbeeld: ik kan een balans opmaken. Of: ik heb geleerd welke veiligheidsvoorschriften er zijn.)

Mijn stage

Cluster 4

4a | * Bij welke organisaties/ bedrijven zou ik stage kunnen lopen?

●○○

Zoek op internet minimaal 8 logo's op van bedrijven, waarvan minstens 3 waar jullie mogelijk stage zouden kunnen lopen. Voeg deze logo's toe op deze slide.

4b | * Wat heb ik het meest gedaan (of zal ik het meest doen) tijdens mijn stage?

●●○

Voeg foto's toe met hints of goede en foute opties van activiteiten die jullie tijdens een stage (zullen) doen. Of laat de vraag open (dan: ●●●).

4c | Wat is het belangrijkste wat ik heb geleerd tijdens mijn stage?

●●○

Bespreek dit in de les en beschrijf verschillende opties op de slide. Zie vraag 3b voor voorbeelden. Of laat de vraag open (dan: ●●●).

4d | Wat vond ik het leukste aan mijn stage?

●●○

Bespreek in de klas wat jullie leuk vinden aan stage lopen en bedenk verschillende opties (bijvoorbeeld: mijn collega's, de klanten/cliënten, stagevergoeding, dat ik iets leer, om in de praktijk te oefenen, etc.). Of laat de vraag open (dan: ●●●).

Mijn dag

Cluster 5

5a | * Wat is het adres van mijn school? Of: waar staat mijn school?

●○○

Voeg het adres toe van jullie eigen school locatie en 2 of 3 adressen van andere scholen of locaties.

5b | * Hoe ziet mijn school eruit?

●○○

Voeg 1 foto toe van jullie schoolgebouw (maak 'm zelf of zoek 'm op internet op). Voeg 1 of 2 foto's toe van een ander schoolgebouw (een andere locatie van je onderwijsinstelling).

5c | Wat doe ik als eerste als ik 's ochtends op school kom?

●○○

Bespreek in de klas wat jullie als eerste doen. Maak foto's van deze plekken of situaties. Bijvoorbeeld koffie halen, roken, naar kluisje, naar toilet, met vrienden praten, etc. Voeg de foto's van de verschillende opties toe.

5d | Wat eet ik meestal in de pauze?

●○○

Voeg foto's toe van verschillende producten. Als jouw lunch er niet tussen zit is dat niet erg, strikvraag voor je vader/moeder/... !

Cluster 6

6a | * Naast wie zit ik meestal in de klas?

●○○

Voeg hier een klassenfoto toe.

6b | Met wie werk ik graag samen?

●○○

Voeg weer een klassenfoto toe.

6c | Met wie breng ik graag de pauze door?

●●○

Voeg weer een klassenfoto toe.

Cluster 7

7a | * Waar kan ik mijn rooster vinden?

●●●

Laat je vader/moeder/... ter plekke op de computer zien waar dat kan. Als dat niet lukt, laat je het aan hem/haar zien.

7b | Waar kan ik mijn resultaten bekijken?

●●●

Laat je vader/moeder/... ter plekke op de computer zien waar dat kan. Als dat niet lukt, laat je het aan hem/haar zien.

7c | Hoe moet ik me ziek / afmelden?

●●●

Geef hier meerdere opties, bijvoorbeeld de conciërge, mentor, helpdesk, ...

Mijn karakter & vaardigheden

Cluster 8

8a | Wat zijn mijn 5 beste eigenschappen om een goede (vul hier latere beroep in) te worden?

●○○

Ondernemend, Vriendelijk, Vrolijk, Sociaal, Zorgzaam, Gevoelig, Eerlijk, Een doorzetter, Zelfverzekerd, Meegaand, Nieuwsgierig, Nauwkeurig, Zelfstandig, Verantwoordelijk, Beleefd, Behulpzaam, Spontaan, Bedachtzaam, Flexibel, Grappig, Rustig, Leergierig, IJverig, Netjes, Overtuigend, Onafhankelijk, Oplettend, Respectvol, Een prater, Geduldig, Voorzichtig, Een goede luisteraar, Een goede samenwerker, Moedig, Betrouwbaar, Hard werkend, Een goede samenwerker, Open, Enthousiast, Initiatiefrijk.

Vul deze lijst eventueel met de klas aan met kwaliteiten die specifiek goed zouden zijn in jullie toekomstige beroep (dan ●●●).

8b | * Welke 2 eigenschappen/karakters kan ik nog verbeteren?

●○○

Vul de lijst eventueel met de klas aan met kwaliteiten die specifiek goed zouden zijn in jullie toekomstige beroep (dan ●●●).

8c | Hoe was ik als kind?

●○○

Maak eventueel zelf met de klas een lijst (dan ●●●).

Cluster 9

Eindig altijd met minimaal 1 vraag uit deze groep.

9a | * Welk complimentje wil je me graag geven?

●○○

Vraag je vader/moeder/verzorger/.... door middel van deze dia/slide om een complimentje! Zet hem/haar op de foto met dit complimentje voor jou. Neem de foto mee naar de volgende les.

9b | Wat vind je dat ik de afgelopen dag/week/maand goed heb gedaan?

●○○

Vraag je vader/moeder/verzorger/.... door middel van deze dia/slide om een complimentje! Zet hem/haar op de foto met dit complimentje voor jou. Neem de foto mee naar de volgende les.

9c | Noem een moment waarop je trots op me was?

●○○

Vraag je vader/moeder/verzorger/.... door middel van deze dia/slide om een complimentje! Zet hem/haar op de foto met dit complimentje voor jou. Neem de foto mee naar de volgende les.

10 | Score

Tel de sterren die je bij iedere vraag hebt gegeven en zet die in deze dia/slide.

Colofon

2014. Dit lespakket is ontwikkeld door TNO en Astrid Bontenbal in opdracht van het programma Beter Presteren Rotterdam. Het mag gratis worden gebruikt en verspreid, doch niet gebruikt worden voor commerciële doeleinden. Meer informatie over ouderbetrokkenheid op het mbo vind u op www.onderwijsbeleid010.nl.

TNO innovation
for life

